

					
ΠΑΝ/ΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ ΤΜ. ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΑΣ	ΠΑΝ/ΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΤΜ. ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΜ. ΓΕΩΛΟΓΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΓΕΩΦΥΣΙΚΗΣ	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΜ. ΦΥΣΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΥΡΗΝ. ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΩΝ ΣΩΜΑΤΙΔΙΩΝ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	ΤΕΙ ΛΑΜΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ

20 Ιουνίου 2008

ΔΙΚΤΥΟ ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΑΕΙ/ΤΕΙ
Π.Ε.Α.Ν (Παν/κα Εργαστήρια Αρχαιομετρίας Network)
U.L.A.N – GREECE (University Laboratories of Archaeometry
Network)

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΡΟΙ- ΚΑΝΟΝΕΣ-ΑΡΧΕΣ

1. Η ανάπτυξη ερευνητικών και εκπαιδευτικών αρχαιομετρικών εργαστηρίων στην Ελλάδα ήταν, είναι, και θα παραμένει το ζητούμενο για την αρτιότερη, ορθότερη και αποτελεσματικότερη ενίσχυση της μελέτης, διερεύνησης, ερμηνείας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η αποτελεσματική δυναμική των φυσικών επιστημών στην μελέτη της πολιτιστικής κληρονομιάς συνεπικουρεί, μεν το έργο των αρχαιολόγων, αλλά αυτό-οργανώνεται ταυτόχρονα με νέες καινοτομίες, νέες προσεγγίσεις σε προβλήματα, αναδεικνύει νέους προβληματισμούς, ώστε εν κατακλείδι να πρωτοπορεί αρκετές φορές στην αρχαιολογική έρευνα του παρελθόντος.
2. Η αρχαιομετρία ή αρχαιολογικές επιστήμες ή αρχαιοφυσική, ή αρχαιοπεριβάλλον κτλ., είναι όροι που προσδιορίζουν το ευρύ αντικείμενο της έρευνας και των εφαρμογών στην αρχαιολογία, τις αρχαιογνωστικές επιστήμες, το περιβάλλον, την ιστορία της τέχνης, την αυθεντικότητα, και χρονικά καλύπτει μεγάλο χρονικό φάσμα από τη παλαιολιθική περίοδο ως σήμερα, δηλαδή, αναφέρεται στη εξέλιξη του ανθρώπου και του ανθρωπίνου είδους καθώς και των δραστηριοτήτων του (κατασκευές, τέχνες, εξερευνήσεις, λατρεία, παρατηρησιακή αστρονομία, αλληλεπιδράσεις λαών, εξάπλωση ειδών, καθημερινές ενασχολήσεις κ.α.)
3. Σε κάθε ερευνητική δραστηριότητα θεωρείται ικανή και αναγκαία συνθήκη να εξασφαλίζεται η χορηγούμενη άδεια από τις αρχαιολογικές υπηρεσίες και τα

αντικείμενα να είναι καταλογοποιημένα σε μουσειακές συλλογές ή τα μνημεία καταγραμμένα από την κατά τόπους αρχαιολογική υπηρεσία. Ταυτόχρονα συνηθίζεται και ενισχύουμε ακόμη περισσότερο την στενή συνεργασία ημών με αρχαιολόγους πεδίου ή μουσειακών εκθεμάτων.

4. Η αρχαιομετρική δραστηριότητα προϋποθέτει την εξασφάλιση απαραίτητου εξειδικευμένου εξοπλισμού ο οποίος είναι και ακριβός, άρα και δυσπρόσιτος, αλλά και εξειδικευμένος. Η ενίσχυση της προμήθειας σε εξοπλισμό και η εξειδίκευση διαφέρουν από εργαστήριο σε εργαστήριο, από ερευνητή σε ερευνητή. Προς τούτο αποφασίστηκε ο σχηματισμός δικτύου συνεργαζομένων αρχαιομετρικών εργαστηρίων μεταξύ ομοειδών εργαστηρίων δια την ενδυνάμωση της αρχαιομετρικής ανάπτυξης στην χώρα μας τόσο σε μια ορθολογική διασπορά συσκευών, σε ανάληψη πολύ-επιστημονικών και διεπιστημονικών προγραμμάτων, όσο και στην πρόσληψη άεργου εξειδικευμένου διδακτικού και τεχνικού προσωπικού σε συγκεκριμένες δημόσιους αλλά και ιδιωτικούς φορείς.
5. Η ιδέα αυτή ξεκίνησε στα πλαίσια του Προγράμματος που υπεβλήθη στο ΕΠΕΑΕΚ «Έρευνα στην Εκπαίδευση» (το συνολικό Πρόγραμμα δεν υλοποιήθηκε λόγω υπηρεσιακών αλλαγών), αλλά και της Ολοκληρωμένης Πρότασης που υπέβαλε ο Καθ. Ι. Λυριτζής, μαζί με άλλες παρουσιάσεις συναδέλφων, στο Συμπόσιο που διοργάνωσε η Ελληνική Αρχαιομετρική Εταιρεία στο ΥΠ.ΠΟ. το 2007 και περιλαμβάνεται στα Πρακτικά της Ημερίδας.
6. Προτείνετε ο σχηματισμός ενός Δικτύου Εργαστηρίων από ΑΕΙ/ΤΕΙ καταρχήν (και σε δεύτερη φάση και Ερευνητικών Εργαστηρίων που συνδέονται με ΑΕΙ/ΤΕΙ) τα οποία **να ασχολούνται αποκλειστικά, ή τουλάχιστον μια δραστηριότητα αποδεδειγμένης πλήρους απασχόλησης, με την Αρχαιομετρία δηλ. τις Φυσικές Επιστήμες & Νέες Τεχνολογίες εφαρμοσμένες στην ανάδειξη της Πολιτιστικής μας Κληρονομιάς** (Αρχαιολογία, Ιστορία Τέχνης, Αρχαιογνωσία, κ.τλ.).
7. Στην καταρχήν πιλοτική φάση το δίκτυο (**Π.Ε.Α.Ν**) θα συμπεριλαμβάνει τα ακόλουθα τα μέλη των οποίων έχουν επανειλημμένα συνεργασθεί: 1^ο) Εργαστήριο Αρχαιομετρίας Παν/μιου Αιγαίου, Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών, Ρόδος (διευθυντής Καθ Ιωάννης Λυριτζής), 2^ο) Εργαστήριο Αρχαιομετρίας Παν/μιου Πελοποννήσου, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, Καλαμάτα (υπεύθυνος Επικ. Καθ. Νικόλαος Ζαχαριάς), 3^ο) Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γεωφυσικής, Τμήματος Γεωλογίας, ΑΠΘ, (διευθυντής Καθ. Γρηγόριος Τσόκας), 4^ο) Εργαστήριο ΤΕΙ Λαμίας, Τμήματος Ηλεκτρονικής (Διευθυντής ΣΤΕΦ Αν. Καθ. Θεόδωρος Γκανέτσος), 5^ο) Εργαστήρια Γεωχημείας (διευθυντής Καθ. Βασίλειος Περδικάτσης) και Πετρολογίας (διευθυντής Καθ. Θ. Μαρκόπουλος) Πολυτεχνείου Κρήτης, 6^ο) Εργαστήριο Πυρηνικής Φυσικής & Φυσικής Στοιχειωδών Σωματιδίων, Τμήματος Φυσικής, ΑΠΘ, (υπεύθυνος αν. Καθ. Γεώργιος Κίττης).
8. Το **Π.Ε.Α.Ν** θα ενεργεί διαδραστικά, με συνέργια, αλληλοσυμπλήρωση, ανάληψη κοινών προγραμμάτων (από ελληνικούς χρηματοδοτικούς φορείς, διακρατικές συμφωνίες, ευρωπαϊκά προγράμματα, πιστοποιημένες μετρήσεις συγκεκριμένων συσκευών και φυσικών στοιχείων (πιστοποιητικά σχετικών ISO, συνεργασία με το ΕΛ.ΚΕ.ΠΙΣ, ΕΛ.Ο.Τ κ.α φορείς), θα προσφέρεται η χρήση οργάνων από

- μεταπτυχιακούς φοιτητές, θα αναλαμβάνει προγράμματα πιστοποιημένης κατάρτισης του προσωπικού, εξαγωγή τεχνογνωσίας στο εξωτερικό, ανάπτυξη καινοτόμων φορητών και σταθερών συσκευών κυρίως μη καταστροφικών, συνεργασία με βιομηχανίες, δημιουργία ημερίδων εξειδικευμένου αλλά και ενημερωτικού χαρακτήρα σε φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, εφορείες αρχαιοτήτων, κ.α.
9. Το παρόν μνημόνιο και επίσημο Πρωτόκολλο συνεργασίας μέσω των θεσμοθετημένων Εργαστηρίων προσυπογράφεται από τους Πρυτάνεις ή αντίστοιχους Αντιπρυτάνεις / Προέδρους των αντιστοιχών ΑΕΙ/ΤΕΙ με στόχο συντονισμένες και στοχευμένες δράσεις που θα υλοποιούνται μέσω της δικτυακής συνεργασίας.
  10. Θεωρούμε την ύπαρξη τέτοιου δικτύου πολύ σημαντικό για τη χώρα μας. Η μελέτη της πολιτιστικής κληρονομιάς δεν ολοκληρώνεται πλέον με την αρχαιολογική σκαπάνη και τις σωστικές ανασκαφές μόνον. Αλλά και η δυσχέρεια στην εξεύρεση πόρων για εξοπλισμό μάσα σε ένα διεθνές ανταγωνιστικό κλίμα επιτάσσει μια τέτοια συνεργασία. Συνεπώς, το Δίκτυο θα συνεπικουρεί με την υψηλή τεχνολογία την αρχαιολογία και πολιτιστική κληρονομιά εντός και εκτός ελληνικών συνόρων. Αναφέρουμε μερικά παραδείγματα: α) εντοπισμός θαμμένων (μη ορατών) μνημείων, β) χρονολόγηση μνημείων και τέχνηργων, γ) χαρακτηρισμός και προέλευση αρχαιολογικών αντικειμένων, δ) διακίνηση πρώτης ύλης, τέχνηργων, εμπορικές ανταλλαγές στην Μεσόγειο, ε) ανασύσταση αρχαίου DNA σε σκελετικά υπολείμματα του προϊστορικού και αρχαίου κόσμου, στ) πληροφορική και πολυμέσα στην αναπαράσταση αρχαίων θέσεων, μνημείων κτλ., η) δημιουργία DVD, CD επί πολιτιστικών θεμάτων που επιλύονται με θετικές επιστήμες, θ) ενίσχυση πρωτοβουλιών τοπικής αυτοδιοίκησης για την δημιουργία τοπικών διαδραστικών μουσείων, ι) ανάληψη ενεργού συνεργασίας με τον Αραβικό Κόσμο.
  11. Θεωρούμε ότι ο πολιτισμός και η πολιτιστική μας κληρονομιά τεκμηριωμένες και αναδεικνυόμενες με τις νέες τεχνολογίες αποτελούν, 1) ισχυρό δεδομένο διπλωματικής πολιτικής ή πολιτιστικής διπλωματίας, 2) συμβάλλουν μέσω των έργων ανάδειξης, αξιοποίησης, προώθησης, διαφήμισης, στον πολιτιστικό τουρισμό, και 3) στην αειφόρο οικονομική περιφερειακή ανάπτυξη με έργα με την τοπική/ νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ή/και σε συνεργασία με τις κατά τόπους εφορείες αρχαιοτήτων.
  12. Με την υπογραφή του Μνημονίου απευθυνόμαστε ως Δίκτυο στο ΥΠΕΠΘ, ΥΠ. ΠΟ., Ελληνικές Βιομηχανίες, Προμηθευτές Συσκευών κ.ά. και ζητούμε την συνεργασία και συνδρομή τους.
  13. Οι Διοικήσεις των ΑΕΙ/ΤΕΙ δεσμεύονται καταρχήν να ενισχύσουν αυτή την πρωτοβουλία με το ποσό των 1000 ευρώ έκαστο ίδρυμα για τα πρώτα έξοδα έναρξης, δημιουργία δίγλωσσης ιστοσελίδας, συναντήσεις των αντιπροσώπων, επισκέψεις στα εργαστήρια του δικτύου ανάληψη ερευνητικού σχεδιασμού. Η βιωσιμότητά του θα επιτευχθεί με χρηματοδοτήσεις από ερευνητικά προγράμματα, ή Προγράμματα κατάρτισης προσωπικού κ.ά. Τα έξοδα συγκεκριμένα αφορούν: α) μετακινήσεις υπευθύνων εργαστηρίων, β) μόνιμη ιστοσελίδα, γ) έκδοση σχετικού Newsletter, δ) έξοδα παράστασης Γραμματείας, ε) επιστολόχαρτα και αρχική αλληλογραφία και επικοινωνία.

14. Το όλον Πρόγραμμα δημιουργίας του **Π.Ε.Α.Ν** μπορεί να είναι έτοιμο εντός του έτους 2008, ενώ σκοπεύουμε όπως συνδεθούμε επίσημα και με μερικά αξιόλογα (αριστεία) κέντρα ΑΕΙ της αλλοδαπής και ξεκινήσουμε άμεσα δια-εργαστηριακές δοκιμαστικές μετρήσεις που θα οδηγήσουν τελικά σε πιστοποιημένες μετρήσεις και εργαστηριακά πρωτόκολλα.
15. Το δίκτυο θα ολοκληρώνεται με εξοπλισμό με έμφαση σε φορητές, μη καταστροφικές τεχνικές, που θα εξυπηρετούν ταχύτερα και αποτελεσματικότερα ανακλύποντα προβλήματα στο ύπαιθρο, στο Μουσείο, σε ιδιωτικές συλλογές, τόσο στην Ελλάδα όσο και στην αλλοδαπή.
16. Μια δρομολογημένη προτεραιότητα του **Π.Ε.Α.Ν** αποτελεί η καταγραφή, επικοινωνία και διασύνδεση με ομοειδή εργαστήρια και φορείς της αλλοδαπής ώστε αφενός να εντοπιστούν οι κοινοί ερευνητικοί στόχοι, αφετέρου να αναπτυχθεί μια δυναμική προετοιμασίας για την υποβολή κοινών προτάσεων χρηματοδότησης.
17. Το ως άνω περιγραφόμενο **Π.Ε.Α.Ν** θα είναι ώριμο να χρηματοδοτηθεί στη συνέχεια από το 7^ο ΠΠ ΕΕ, διακρατικές συνεργασίες, το 4^ο ΚΠΣ, από μεταφορά τεχνογνωσίας στον Αραβικό Κόσμο (κυρίως Αίγυπτο, Ιορδανία, Λιβύη), ώστε να καταστεί μια βιώσιμη και ερευνητικά παραγωγική δραστηριότητα προς όφελος της Αρχαιομετρικής έρευνας και της προστασίας και ανάδειξης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

ΟΙ ΥΠΟΓΡΑΦΟΝΤΕΣ

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Καθ. Ιωάννης Λυριτζής (Συντονιστής) Πρύτανης Καθ Ανδρέας Τρούμπης

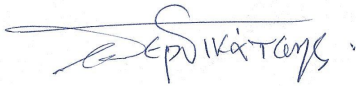
Αν.Καθ. Γεώργιος Κίτης
ΑΠΘ- Σχολή Θετικών Επιστημών-Τμήμα Φυσικής

Επικ. Καθ. Νικόλαος Ζαχαριάς,
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα ΙΑΔΠΑ

Καθ. Θεόδωρος Γκανέτσος
ΤΕΙ Λαμίας, Τμήμα Ηλεκτρονικής

Καθ. Βασίλειος Περδικάτσης
Πολυτεχνείο Κρήτης, ΤΜΟΠ

Καθ. Αντώνης Βαφείδης
Πολυτεχνείο Κρήτης, ΤΜΟΠ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

- 1) Καθ. Ι. Λυριτζής, Εργαστήριο Αρχαιομετρίας, Παν/μιο Αιγαίου
  - 2) Καθ. Γρ. Τσόκας, Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γεωφυσικής, ΑΠΘ
  - 3) Αν. Καθ. Γ. Κίττης, Εργ. Πυρ. Φυσικής & Στοιχ. Σωματιδίων, ΑΠΘ
  - 4) Επικ. Καθ. Ν. Ζαχαριάς, Εργ. Αρχαιομετρίας, Παν. Πελοποννήσου
  - 5) Αν. Καθ. Θ. Γκανέτσος, Τμ. Ηλεκτρονικής, ΤΕΙ Λαμίας
  - 6) Καθ. Β. Περδικάτσης, Πολυτεχνείο Κρήτης, Χανιά
  - 7) Καθ. Α. Βαφείδης, Πολυτεχνείο Κρήτης, Χανιά
-